

क्रमांक:- सीडीआर-१०००/प्र.क्र.२/००/११,
सामान्य प्रशासन विभाग,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक:- २५ फेब्रुवारी, २०००

प्रति,

सदर/उप सचिव (आस्थापना / विभागीय चौकशी),
सर्व मंत्रालयीन विभाग,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

विषय- म.ना.से.(शिस्त व अपील) नियम १९७९ च्या नियम
८ व १० त्याचप्रमाणे म.ना.से.(नियुक्तिवैतन) नियम
१९८२ च्या नियम २७ नुसार शिस्तभंगाची कार्यवाही
करताना वजावण्यास येणाऱ्या दोषारोपपत्राबाबत.

महोदय / महोदया,

ज्या शासकीय अधिकारी / कर्मचाऱ्यांकडून गैरवर्तन घडलेले आहे त्यांच्याविरुद्ध म.ना.से.(शिस्त व अपील) नियम १९७९ च्या नियम १० खाली किंवा शिस्तभंगाची कार्यवाही सुरु करण्याबाबत आपल्या नियम ८ खाली नमूद शिस्तभंगाची कार्यवाही सुरु करण्याबाबत आपल्या विभागाकडून सा.प्र.विकडे प्राप्त होणारे बहुतांशी प्रस्ताव परिपूर्ण नसल्याचे निदर्शनास येत आहे. त्यामध्ये मुख्यत्वेकरून शिस्तभंगविषयक प्राधिकाऱ्याने दोषारोपपत्र / गैरवर्तनपत्र आरोपाचे विवरणपत्र हे स्वतः तयार करणे आवश्यक असले, परंतु, बऱ्याच वेळा हे क्षेत्रीय स्तरावरून आलेली दोषारोपपत्रे मूळ कागदपत्रांशी व वस्तुस्थितीशी पडताळून न पाहता साधे सादर करण्यात येतात. तसेच उपलब्ध असलेली कागदपत्रेही आवश्यकतेनुसार चिह्नित केलेली नसतात, तर याही वेळा मूळ कागदपत्र उपलब्ध नसताना व अपुऱ्या कागदपत्राच्या आधारे प्रस्ताव सादर केलेले असतात. विभागीय चौकशीची कार्यवाही सुरु करण्याबाबतचे प्रस्ताव सामान्य प्रशासन विभागाकडे पाठविताना बरील उणीवा दूर करण्यासाठी खालील मार्गदर्शक सूचना विभागांनी विचारात घ्याव्यात व त्याप्रमाणे परिपूर्ण प्रस्ताव तयार करून सादर करावेत असे सूचित करण्यात येत आहे.

२. दोषारोपपत्राचा मसुदा तयार करताना ज्या कागदपत्राच्या आधारे आरोप समूह केले गेले आहेत ते मूळ कागदपत्र शिस्तभंगविषयक प्राधिकाऱ्याने स्वतः तपासणे आवश्यक आहे.

कोणत्याही परिस्थितीत दुष्प्रभाव प्रधिकान्याकडून आणलेले अहवाल, विवरणपत्रे यासारख्या दस्तऐवजांच्या आधारे दोषारोपपत्र तयार करू नये याचे कारण असे की चौकशी सुरू असताना मूळ कागदपत्रांचा संदर्भ घेऊन लागवो आणि जर ती कागदपत्रे दोषारोपपत्र तयार करताना तापासली नाहीत तर शिस्तभंगविषयक प्रधिकान्यांना अडचणीत आणणारे काही मुद्दे मंतर उपस्थित होण्याची शक्यता असते. त्यामुळे विभागानी मूळ कागदपत्रे तापासण्याची दवावा घ्यावी.

३. मूळ कागदपत्रांची योग्य तऱ्हेने तपासणी केल्यानंतर अधिकाऱ्यांची गैरवर्तणूक उपलब्ध कागदपत्रांच्या तसेच साक्षी पुराव्यांच्या आधारे सिद्ध होऊ शकेल याची विभागाने खात्री करून घ्यावी. य. त्यानंतर विभागीय चौकशी निष्पन्न गुप्तिकेवरील परिच्छेद ६.४ ते ६.८ मधील सूचना विचारण घेऊन त्रिहित नमुन्यात दोषारोपपत्रे तयार करावीत. सदर कागदपत्रे जोडप्याबरोबर जोडलेल्या कापीनुसारच असतील याची विभागाने खात्री करून घ्यावी.

४. नियम ८ मधील कार्यवाहीविभागे दोषारोपपत्रातील जोडपत्र ३ व गैरवर्तणूकीच्या आरोपासंबंधीचे तपसरोपवार विवरणपत्र असले त्यामध्ये कार्येचे घटनाक्रमानुसार वर्णित झाल्यात याचे, त्या घटना ज्या कागदपत्रावर आधारित आहेत ते कागदपत्र जोडपत्र ४ मध्ये नमूद करावेत. त्याचबरोबर त्याचा संदर्भ विवरणपत्र दोनमधेही संबंधित ठिकाणी देणे आवश्यक आहे. विवरणपत्र तीनमध्ये साक्षीदारांच्या यादीसंदर्भात विभागीय चौकशी निष्पन्नगुप्तिकेवरील परिच्छेद ६ मधील तरतुदीनुसार योग्य साक्षीदारांची नावे नमूद करून जांते भरवावत गेले गेले आवश्यक आहे. विवरणपत्र ४ मधील दस्तऐवजांच्या यादीबरोबर जांते भरलेल्या शक्यता मूळ स्वरूपात सादर केल्याचा प्रयत्न करावा. तसे शक्य नसल्यास त्यांच्या साक्षीवला प्रती सादर करत येतील. परंतु त्या प्रती स्वच्छ व सुस्पष्ट झाल्यात व अशावेळी प्रत्यक्ष सादर करतात विभागाने त्यांच्या टिप्पणीत त्याचा उल्लेख करून मूळ दस्तऐवज उपलब्ध असल्याचे व ते चौकशी अधिकाऱ्यांमुळे आवश्यकतेनुसार सादर करण्यात येतील असे नमूद करावे. त्याचबरोबर चौकशीपत्रातील बाबीं या दपलव्या कागदपत्रे व साक्षीपुराव्यांच्या आधारे सिद्ध होऊ शकतील अशी विभागाची खात्री झाली आहे असेही टिप्पणीत स्पष्ट नमूद करावे आणि जोडपत्र ४ मधील दस्तऐवजांच्या यादीमधील दस्तऐवजांच्या कागदपत्रांना प्रतका केल्याकडून व त्या जोडपत्र २ व जोडपत्र ४ मध्ये दिवही रत कराव्यात.

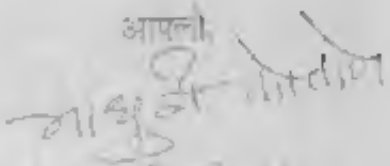
नियम १० खाली दोषारोपपत्राच्या मदत सादर करताना त्यामध्ये फक्त एकच नमूद असल्याने त्या जोडपत्रातील ज्या कागदपत्रांच्या अधार दोषारोपाच्या बाबी नमूद झाल्या असल्याने असेल त्या कागदपत्रांच्या जोडपत्रात संबंधित घटनेच्या ठिकाणी

ठळवेळी करणे आवश्यक आहे. तसेच ज्या प्रकरणात साक्षापेक्षा जास्त अधिकारी / कर्मचा-
री गुंतलेले असतील अशा प्रकरणां नियम १२ च्या अन्वयेत कार्यवाही करण्यासाठी प्रस्ताव माग-
वण्याची विभागाने दक्षता घ्यावी.

६. गैरवर्तमानाची विवरणपत्रात म.न.सं.(काँग्रेस) नियमातील विशिष्ट तरतुदीचा भंग
झाल्याचा स्पष्ट उल्लेख असावा. त्याबरोबर त्या प्रकरणा एखाद्या अन्य नियमातील
अधिनियमातील, संश्लेषित अथवा शासनाच्या आदेशातील तरतुदीचा भंग झाला असल्याचे
सादरवून येत असल्यास त्याबद्दल स्पष्ट उल्लेख करावा व संबंधित तरतुदीच्या उल्लंघनाची प्रत
दस्तावेजाच्या मागील टाक्याने. त्याबरोबरच ज्या प्रकरणात शासनार्थी नुकसान झालेले असून
करा प्रकरणी विवरणपत्रात नुकसानीची रक्कम व ती कुर्याकडून घेण्याची प्रमाणात आणि
काही बाबत करण्यात येईल याबाबतही स्पष्ट उल्लेख करणे आवश्यक आहे याचीही विभागाने
नोंद घ्यावी.

७. ज्या अधिकाऱ्यांविरुद्ध दोषांमधील बलाबल विवादाची चौकशीची कार्यवाही सुरू
करण्याचे प्रस्ताव तसेच ज्या अधिकाऱ्यांविरुद्ध अन्य शिस्तभंगाच्या कार्यवाहीविषयीचे
प्रस्ताव, सामान्य प्रशासन विभागाने पाठविलेल्या ते अधिकारी कोणत्या गटातील आहेत व
त्यांची वेतनव्रेणी काय आहे व त्यांचा सेवानिवृत्तीचा दिनांक, याबद्दल विभागाने त्यांच्या
विषयीत स्पष्ट उल्लेख करावा.

८. बरोबर सूचनेनुसार यापुढे म.न.सं.(शिस्त व अटी) नियम १९७१ च्या नियम १० व ८
तसेच (सेवानिवृत्ती) वेतन नियम १९८२ च्या नियम २७ नुसार दोषांमधील तथ्यांक प्रस्ताव
सादर करताना बरोबर सूचना विभागाला द्याव्यात व यावरून प्रस्ताव सादर करावेत. प्रस्ताव
करताना धारितभूमीत दस्तावेजांच्या व्यावस्थित नुसार म.न.सं. लावून पाठवावेत जेणेकरून
प्रस्तावाची तपासणी करून त्यास मान्यता देणे सुकर होईल.

आपला

(मा. वि. कोकण)
२२ सप्टेंबर, महाराष्ट्र शासन

दोषारोप शापनाशोक्त संक्षेपत्रे स्थानीत प्रमाणे असतवीत.

पोंडपत्र १ : दोषारोप.

२ : दोषारोपाचे सम्यक्स्त्वान् विवरण.

३ : सार्वविवाहिकी बाधो - अष्टमावत वस्तुसंग्रह

४ : वस्तुसंग्रह - संदर्भासूचीत वागवृत्तान्तचे पुरावे.